

Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Szkoła doktorska

Dyscyplina: Sztuki plastyczne i konserwacja dzieł Sztuki

Recenzja rozprawy doktorskiej Pani Mgr Barbary Wójcik

Tytuł pracy: Powroty

Dane personalne, daty oraz miejsce ukończenia studiów, dotychczasowa działalność.

Mgr Barbara Wójcik jest absolwentką Wydziału Grafiki i Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach. Obecnie jest absolwentką studiów doktoranckich na Uniwersytecie Edukacji Narodowej w Krakowie.

Od 2022 roku jest wykładowcą akademickim na Uniwersytecie Przyrodniczo- humanistycznym w Siedlcach, w Pracowni Plastycznej.

W swojej pracy artystycznej zajmuje się fotografią dokumentalną, a także malarstwem.

W swoich projektach fotograficznych podejmuje tematykę miejsc niedostępnych i zamkniętych grup społecznych, często izolowanych od reszty społeczeństwa. W pracy badawczej skupia się na egzystencji weteranów wojennych, uczestników misji zagranicznych w krajach konfliktów zbrojnych.

Barbara Wójcik mimo młodego wieku wyraźnie zaznacza swoją obecność w sztuce polskiej.

Doceniła to Komisja Kultury i Dziedzictwa Narodowego, z której otrzymała stypendium w 2018 roku za całokształt dotychczasowej twórczości artystycznej, oraz w 2022 roku za propagowanie działalności artystycznej na terenie Powiatu Oświęcimskiego.

Przebieg realizacji pracy doktorskiej.

We wstępie rozważań badawczych Pani Wójcik stwierdza, że tworząc pracę doktorską, nie sądziła, że tematyka, którą podejmie, będzie tak aktualna. W tym czasie rozpoczęła się za wschodnią granicą Polski wojna w Ukrainie, której towarzyszy ból i cierpienie.

Dysertacja Pani Wójcik stała się próbą podjęcia dyskusji na temat wojny i traumy.

Pani Wójcik podjęła wyzwanie artystyczne i badawcze, stawiając sobie dwa zasadnicze pytania –

Czy są obszary w sztuce, które nie zostały odkryte? Czy da się uzyskać wiedzę, komunikat bez narażenia na ponowne przeżywanie traumatycznych sytuacji?

Niniejsza rozprawa jest odpowiedzią na poruszane przez autorkę kwestie w materii sztuk wizualnych. Ma ona niewątpliwie charakter interdyscyplinarny, w którym głównym narzędziem badawczym stała się fotografia, ale nie jako produkt końcowy, lecz jako forma elektronicznego szkicownika. Ten wspomniany cyfrowy szkicownik stworzony został przez uczestników projektu i stał się podstawą do stworzenia cyklu obrazów. Co jednak istotne, nadał nowe znaczenie sztukom wizualnym. Fotografia jako szkic, dokument, treść. Malarstwo jako działanie nie wprost mające za zadanie syntezę dwóch światów, nadawca komunikatu i odbiorca. Działania wizualne są tutaj rodzajem pomostu, sposobu zmaterializowania tego, czego nie jesteśmy w stanie osiągnąć w sposób werbalny. Pani Wójcik z twórcy kompletnego, dla którego od początku do końca dzieło jest zależne zmieniała się w prowodyra-kreatora sytuacji. Nastąpiło przeniesienie częściowego aktu twórczego na osoby trzecie.

Praca artystyczna.

Pani magister Barbara Wójcik w ciągu kilku lat zrealizowała ogromną ilość przedsięwzięć artystycznych. O wszystkich można długo i oczywiście pozytywnie.

Pani Wójcik swoją działalność artystyczną skupia głównie na fotografii, ale poszerza o malarstwo. Twórczość Pani Wójcik to typowy przykład sztuki zaangażowanej społecznie, jednocześnie sztuki relacyjnej, której punktem wyjścia są relacje międzyludzkie i społeczny kontekst.

Dzieła Pani Wójcik same w sobie nie są tylko autonomicznymi obiektami do podziwiania.

Dzieła te tworzą interakcję z odbiorcą, służą formie konwersacji, dialogowi.

W pracy teoretycznej Pani Barbara Wójcik wymienia Claire Bishop, profesora na City University of New York, który twierdzi, że cechą strategii sztuki zaangażowanej społecznie, sztuki partycypacyjnej jest działanie, *poprzez które ludzie stają się twórczymi dzieła artystycznego.*

Dla mnie takim twórczym stały się znakomite obrazy Pani Wójcik jak:

Krople krwi na obuwii, (100 x 70 cm, akryl na płótnie),

Pomocna dłoń, (100 x 140 cm, akryl na płótnie),

Droga „donikąd”, (100 x 140 cm, akryl na płótnie).

Rozmiar, jakość i ocena rozprawy.

Praca Pani Barbary Wójcik ***Powroty*** to niezwykle interesujące przedsięwzięcie.

Praca składa się z dwóch części. Pierwsza to zbiór dziewiętnastu obrazów.

Druga część pracy ***Powroty*** zawiera rozważania teoretyczne.

Ta część pracy została napisana na 33 stronach i zawiera trzy rozdziały.

Rozdział pierwszy to ***Sztuka i metodologia***.

Rozdział drugi to ***Charakterystyka instytucji i grupy***.

Rozdział trzeci to ***Problematyka i zakres projektu badawczego***.

Taki układ pracy stanowi znakomite ujęcie tematu.

Chciałbym również podkreślić trafnie dobraną bibliografię.

Oryginalność dokonań badawczych i wiedza teoretyczna.

Struktura pracy doktorskiej Barbary Wójcik jest swoistą *konstrukcją*, która ma swój wyraźny początek, a jej procesualność manifestuje się w kolejnych etapach.

Interesujący jest zbiór dziewiętnastu obrazów wykonanych w technice akrylu na płótnie, podzielonych na 3 cykle, który został dokonany ze względu na treści materiału fotograficznego. Pierwszy zbiór prezentuje odznaczenia i gremia, drugi dotyczy przedmiotów osobistych, z kolei trzeci jest cyklem pejzaży.

Takie ujęcie pracy stanowi oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego i naukowego, jest oryginalnym dokonaniem twórczym w obszarze sztuk plastycznych, edukacji i upowszechniania.

Uzasadnienie nadania stopnia doktora .

Na pytanie: czy praca doktorska spełnia warunki określone w art. 187 ust. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (tekst jedn. Dz. U. z 2023, poz. 742) odpowiadam:

Rozprawa doktorska Pani Barbary Wójcik stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, oraz wykazuje wiedzę kandydatki w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej: sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, a także umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy pedagogicznej, naukowej i artystycznej.

Akceptuję dorobek naukowy i postawę badawczą Pani Barbary Wójcik

Dorobek ten oceniam bardzo dobrze.

W pełni akceptuję część teoretyczną, metodologię i opis badań.

Praca Pani Barbary Wójcik spełnia wymogi ustawy. Rekomenduję doktorantkę do dopuszczenia do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora.

Uzasadnienie.

Zachwyca mnie wnikliwość przesłań i profesjonalizm działań autorki recenzowanej pracy.

Na wyróżnienie zasługuje to, że nie mamy do czynienia tylko z *zimnymi badaniami naukowymi*.

W tym przypadku spotkałem się z precyzją badań prowadzonych w miły, ciepły, przystępny sposób dla osób zajmujących się sztuką i z poza branży.

I co najważniejsze, Pani Barbara Wójcik stworzyła projekt działań zasługujący na podzielenie się tą koncepcją z szerszym, nie tylko akademickim środowiskiem.

Rozprawa doktorska Pani mag Barbary Wójcik jest ofertą dla nauczycieli, metodyków, arteterapeutów, studentów wielu specjalności pedagogicznych i edukacji artystycznej. Z takiego materiału, jak z przewodnika, korzystać mogą wszyscy, którzy pracują z ludźmi nie tylko w traumie.

Wiesław Karolak

Łódź, 25. 03. 2025

